

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za mednarodne odnose in evropske zadeve

9

Številka: 0650-00/07-P
Ljubljana, 16. 3. 2015

Komisija Državnega sveta za mednarodne odnose in evropske zadeve je, na podlagi 20. in 29. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10 in 6/14) oblikovala naslednje

P o r o č i l o

k Obravnavi zaključkov posveta Deklaracija o zunanji politiki Republike Slovenije

Komisija Državnega sveta za mednarodne odnose in evropske zadeve je na 5. izredni (1. korespondenčni) seji obravnavala zaključke posveta z naslovom Deklaracija o zunanji politiki Republike Slovenije.

Državni svet Republike Slovenije in Ministrstvo za zunanje zadeve sta 10. februarja 2015 organizirala posvet z naslovom Deklaracija o zunanji politiki Republike Slovenije.

Posvet je povezoval predsednik komisije Državnega sveta za mednarodne odnose in evropske zadeve, dr. Janvit Golob. Po uvodnem pozdravu predsednika Državnega sveta Mitje Bervarja, je imel uvodni nagovor minister za zunanje zadeve Karl Erjavec. Temu je sledila uvodna predstavitev osnutka deklaracije z dne 2. 2. 2015, ki jo je podal veleposlanik Leon Marc, vodja Službe za strateške študije in analize, Ministrstva za zunanje zadeve.

Nova deklaracija o zunanji politiki RS, bo nadomestila podoben dokument iz leta 1999. Na predlog Vlade RS jo bo sprejel Državni zbor. Osnutek deklaracije je bil v okviru javne razprave že obravnavan na različnih dogodkih. Vzporedno s pripravo deklaracije, Ministrstvo za zunanje pripravlja tudi strateški dokument o zunanji politiki Republike Slovenije, ki bo podrobneje predstavil izvedbo v deklaraciji določenih prednostnih nalog zunanje politike in ga bo sprejela Vlada RS.

V razpravi so sodelovali predstavniki Ministrstva za notranje zadeve, civilne družbe, ki delujejo na ustavno pravnem in področju mednarodnih odnosov, gospodarstva in slovenske manjšine na avstrijskem Koroškem.

Na podlagi razprave na posvetu so bili oblikovani naslednji z a k l j u č k i:

Posvet v Državnem svetu predstavlja pomemben korak k široki javni razpravi o novi deklaraciji o zunanji politiki Republike Slovenije. Ta razprava na konstruktiven način odpira nekatere dileme oziroma še odprta vprašanja, ki jih naj Ministrstvo za zunanje zadeve upošteva pri oblikovanju končnega osnutka deklaracije.

Za uspešno izvajanje slovenske zunanje politike je ključna vloga zunanjega ministrstva pri usklajevanju mednarodnih dejavnosti Republike Slovenije ter hkrati zagotavljanju usklajenega delovanja vseh deležnikov v organih EU.

Državni svet, ki zagovarja in predstavlja lokalne in funkcionalne interese slovenske države in družbe, lahko uspešno nadgradi obstoječi sistem gospodarske diplomacije in je primeren subjekt povezovanja v primerih, ko so soočamo s federalno ali regionalno ureditvijo v drugih državah. To je dodana vrednost Državnega sveta pri internacionalizaciji slovenskega gospodarstva.

V uvodnem delu preambule bi bilo, poleg naštetih dokumentov in dogodkov, ki botrujejo sprejemu deklaracije, smiselno dodati tudi 50. obletnico sprejema Dunajske konvencije o diplomatskih odnosih in Dunajske konvencije o konzularnih odnosih, ki sta najpomembnejša pravna akta o delovanju konzularno diplomatskih predstavništev in odnosov med državami v 20. stoletju.

Med cilji oziroma prednostnimi področji slovenske zunanje politike je v deklaraciji na prvo mesto postavljen ugled in prepoznavnost države. Ocenjuje se, da slednje nikakor ni cilj, temveč posledica zunanjepolitične dejavnosti. Namesto navedenih prioriteten ciljev, bi bilo potrebno primarno izpostaviti varstvo in utrjevanje državne suverenosti. Izhajati moramo iz izhodišča, da nas kot narod skozi zgodovino oblikujeta in ohranjata jezik in kultura. Ta vidik deklaracija umešča med cilje v zadnji točki, kar ni primerna razporeditev. Določeni vidiki suverenosti države od jezika in kulture, stopnje enotnosti in gospodarske trdnosti, izkoristka geostrateškega položaja države in krepitev soodgovornosti za razvoj Evropske unije, bi morali biti jasneje artikulirani v besedilu deklaracije in obvezovati vse nosilce zunanje politike, da odgovorno, dejavno in pokončno gradijo ugled in prepoznavnost naše države kot tvornega subjekta v mednarodnih odnosih.

Glede geografske umestitve Slovenije, deklaracija pravilno navaja, da je Slovenija srednjeevropska in sredozemska država, umeščena med zahodno in jugovzhodno Evropo. Opozarja se na protislovje oziroma dve med seboj sprti trditvi. Prva pravi, da je Slovenija srednjeevropska država, druga pa, da je nekakšna vmesna država med zahodom in jugovzhodom. Ta oznaka daje vtis, da slovensko ozemlje ni niti del zahodne niti del jugovzhodne Evrope, ampak se nahaja nekje vmes kot tamponski subjekt. Za Slovenijo kot članico EU in NATA je ta oznaka neprimerna. Slovenija je kvečjemu vezni člen med Sredozemljem in Srednjo Evropo.

Deklaracija v preambuli vsebuje napoved sodelovanja slovenske zunanje politike s subjekti mednarodnega prava in mednarodnih odnosov in z nedežavnimi subjekti. Opozarja se na previdnost pri uporabi pojma nedežavni subjekti. Namesto nedežavni subjekti bi bilo primerneje uporabiti pojem nevladne organizacije.

V 2. točki deklaracije v drugi alineji se izpostavlja zagotavljanje varnosti proti ekstremizmu in terorizmu. V cilju, da se boj proti ekstremizmu in terorizmu ustrezno obravnava, predlagamo premislek v luči sprememb, ki se dogajajo v odnosu Evropske unije do terorizma po 7. januarju letos. Omeniti bi bilo treba tudi krepitev varnostnega sodelovanja s sosednjimi državami, s širšo regijo, jadransko - jonskim in srednjeevropskim območjem in z državami zahodnega Balkana ter predvideti oblikovanje posebne strukture, ki se bo posvetila vsem oblikam protiterorističnega delovanja.

Nasledstvo Slovenije po SFR Jugoslaviji glede Avstrijske državne pogodbe je element s katerim bi bilo potrebno dopolniti besedilo deklaracije. Izraženo je bilo mnenjem, da dokler nasledstvo ni notificirano, pristajamo na stališče, da Slovenija ni pravna naslednica SFR Jugoslavije. Deklaracija se naj dopolni v 2. točki, v delu, ki opredeljuje prednostna področja in območja in sicer v 6. alineji, ki naj se glasi: »celovita uresničitev Sporazuma o vprašanih nasledstva (Urani list RS – Mednarodne pogodbe, št. 20/2002) in ostalih odprtih nasledstvenih vprašanih, predvsem pa notifikacija nasledstva Avstrijske državne pogodbe brez odlašanja;«

Zaradi povečanega števila držav, interakcij med državami, pretoka blaga, storitev in kapitala in v cilju, da bi obvladovale količino in kakovost informacij, se bodo države v prihodnje primorane posluževati dopolnilno diplomatsko – konzularnih sistemov. Kot eden najhitreje razvijajočih in najuspešnejših sistemov, se ponuja sistem častnih konzulov. Častni konzuli lahko s svojim ugledom, vplivom, socialno infrastrukturo in znanjem bistveno pripomorejo h krepitvi stikov med državama na vseh nivojih. Zato bi bilo smiselno dopolniti četrto alinejo 3. točke deklaracije tako, da bi se glasila:« čim širša diplomatska konzularna prisotnost Republike Slovenije v tujini ter v mednarodnih organizacijah, v obliki kariernih diplomatov in častnih konzulov, skladno s političnim in gospodarskimi interesi; krepitev diplomatsko konzularne prisotnosti tujih, kariernih in častnih diplomatsko konzularnih predstavnikov držav in prisotnost mednarodnih organizacij v Republiki Sloveniji;«

Prioriteta Slovenije mora ostati spodbujanje gospodarskega okrevanja oziroma gospodarska rast. Vprašanje časa sprememb kot posledica gospodarske krize, se izraža v dejstvu, da se v spreminjajočih okoliščinah pojavljajo nove priložnosti in da so tu drugi pojavi, ki jih je treba opaziti in uporabiti kot priložnosti, ki dajejo možnosti zunanji politiki države. Zavedanje, da delujemo v globaliziranem gospodarstvu zahteva nujno produktivnost in učinkovitost. V tem smislu se podpira zagon v gospodarski diplomaciji.

Izhajajoč iz strateške lege Slovenije, je pomembno oblikovati odnos države do infrastrukture in prometa. Potrebno je nadaljevati s konkretnimi infrastrukturnimi projekti, pri čemer izpostavljam drugi tir med Divačo in Koperom, ki je nacionalnega strateškega pomena in je nujen za nadaljnji razvoj Luke Koper.

Pomembno je sprejeti dojemanje slovenske manjšine v zamejstvu ne le kot subjekta varstva pravic, ampak tudi kot gospodarski subjekt. Zato je potrebno krepiti obmejno gospodarsko sodelovanje.

Izhajajoč iz pozitivnih izkušenj, znanja in pravne prakse, s katero razpolagamo glede varstva avtohtonih narodnih skupnosti v Sloveniji, bi bilo prav, da bi se Slovenija na multilateralni ravni, npr. v svetu Evrope, bolj izpostavila.

* * *

Komisija je po opravljeni razpravi sprejela naslednji s k l e p :

Komisija za mednarodne odnose in evropske zadeve se je seznanila z zaključki posveta z naslovom Deklaracija o zunanji politiki Republike Slovenije.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije dr. Javnit Golob.

Sekretarka
Lilijana Žurman, l.r.

Predsednik
dr. Javnit Golob, l.r.